

31.03.2008: Jak se chodí s hnědou kůží na trh

Autor: Dagmar Zezulová

Přečteno 2365 krát

[Pošli e-mailem](#)

Před nějakou dobou vyšel v Marianne rozhovor s Terezou Boučkovou, autorkou filmu Smradi a maminkou adoptovaných romských kluků, který vyvolal bouři nevole mezi adoptivními rodiči i mezi některými pěstouny. Autorka v něm popsala vlastní hořkou zkušenost s dospíváním přijatých dětí.

„Prosím tě, maceško, to opravdu všechny romské děti musí špatně dopadnout? Nemohla bys napsat článek o vydařených adopcích romských dětí?“ napsala mi jedna čtenářka Rodiny do mejlu. A já jí to slíbila. Potom jsem v návalu vlastních starostí s dospíváním neromských dětí na svůj slib pozapomněla, až nedávno se mi znovu připomněl.

„Zbit romskými spoluobčany“, přečetla jsem si na žádance k vyšetření. Ještě bych snad pochopila vhodnost popisu útočníků, kdyby šlo o policejní protokol, ale jakou informační hodnotu má na žádance k vyšetření?! Může snad etnikum útočníka nějakým způsobem ovlivnit povahu zranění nebo způsob léčby?

Nemůže. Je to jen obraz české společnosti. Nejrůznějších napadených ošetřujeme spousty, ale nikdy jsem se nesečkala se specifikací útočníka, pokud jde o majoritního Čecha. Samozřejmě, že jde o nadbytečnou informaci – stejně jako jde o nadbytečnou informaci, jde-li o chovatele drobného zvířectva nebo třeba malíře pokojů.

Je mi z toho smutno. Je mi smutno z toho, že kolegyně, která žádanku vyplňovala, je velmi lidská a laskavá osoba, a přesto jí podobný přístup připadne normální. Znovu se mi vybavila vzpomínka na to, jak mi před dvěma lety popisovala jedna maminka dvou přijatých romských dětí předvánoční nákupy.

Maminka s dětmi odjela do Města, aby nakoupili vánoční dárky. Oba chlapci si přáli nakoupit dárečky pro rodiče a sourozence sami, a požádali Maminku, aby jim dala peníze před obchodem a počkala tam. Maminka s tím neměla žádný problém, vytáhla peněženku a dávala svým synkům peníze. Vzápětí se jí „ujali“ dva kolemjdoucí mladíci. „Nic jim nedávejte, paní, grázlům!“ A ke klukům: „Vypadněte odtud, tady nemáte co dělat! Slyšíte?! Zmizte odtud a neotravujte slušný lidi!“

Maminka se ohradila, že jde o její děti, a kluci zůstali stát s pusami otevřenými. Bylo jim 8 a 10 let. Koneckonců, i kdyby nešlo o její děti, kluci ji zcela evidentně nijak neobtěžovali a peníze jim dávala dobrovolně. Nemířili na ni pistolemi, ani neměli v ruce nože. Když mladíci odešli, zeptal se mladší Kluk zaraženě Maminky: „Co jsme jim udělali? Proč na nás křičeli?“

„Asi si vás s někým spletli“, odpověděla Maminka, usilovně se pokoušejíc před svými dětmi utajit, že se právě stali svědky rasismu, a dodala: „Tady máte penízky, tak si to běžte koupit. Nezapomeňte na dobré vychování, ano? Pozdravit a chovat se slušně.“ Kluci vše odkývali, vzali peníze a šli do obchodu. Za chvíli se vrátili zpět, bez dárků, zamklí. „Copak, neměli, co jste potřebovali?“ Kluci neodpověděli. „Nebo co se stalo? Chcete jít do jiného obchodu?“ Starší Kluk zavrtěl hlavou. „Pojedme už radši domů.“ Maminka moudře usoudila, že bude lepší se dál nevyptávat, stejně dobře tušila. Srdce ji bolelo pro ty dva malé kluky.

V autě se ten mladší rozpovídal: „Víš, maminko, ta paní si nás taky spletla. Říkala, ať vypadneme, že stejně nemáme peníze. Tak jsme jí je ukázali, a ona říkala, že jsme je beztak ukradli. A nechtěla nás pustit do obchodu samotné. Myslíš, maminko, že byste mohli dostat pod stromeček penízky? A dárečky byste si potom koupili sami? Vás si určitě s nikým nesplete.“ A starší dodal: „Tys nám připomínala, abychom nezapomněli na dobré vychování. A my jsme nezapomněli! Ale TA PANÍ zapomněla...asi jí to nikdo nepřipomenul.“

Možná za pár let budou tihle kluci v podobné situaci jako děti Terezy Boučkové. Možná...a možná se

nad jejich osudem rozvine velmi učená debata o tom, jestli za to mohly ty geny nebo výchova.

Samozřejmě že znám i příběhy se šťastným koncem. Možná i vy je znáte, ani o tom nevíte.

Helenka a Margitka, dvě romské sestřičky, dvojčata, adoptované ve 4 letech, dnes už dospělé slečny. Obě jsou moc milé, jedna studuje policejní akademii, druhá je na konzervatoři. Olinka, zdravotní sestřička, milá a usměvavá holka, adoptovaná ve 13 měsících. Bětka, už dospělá maminka tří dětí, o které se spolu se svým manželem dobře starají. Žijí skromný život ve skromných podmínkách, ale snaží se. Do rodiny se dostala v 17 letech. Monika, po bouřlivém období dospívání, kdy vyzkoušela opravdu všechno, dnes pracuje v supermarketu a žije skromně, ale bez problémů. Vztah k adoptivní rodině hledala složitě a bolestivě, dnes jsou v dobrých respektujících vztazích. Adoptovali ji ve 2 letech. Marek, osmnáctiletý podsaditý kluk, truhlář, pracovitý, se smyslem pro humor, adoptovaný ve 4 letech. Roman, houslista, v současné době žijící v cizině, v pěstounské péči od 6 let. Naďa, malířka na sklo, provdaná do české rodiny, inteligentní vstřícná dívka, v pěstounské rodině žila od 3 let, později si ji rodina adoptovala.

Určitě bych mohla pokračovat dál. S výše uvedenými jsem se osobně setkala, s některými se stýkáme stále. A stýkáme se i s romskými rodinami, které nejsou „náhradní“, a přesto jsou zajímaví a fajn. A to i přesto, že česká majoritní společnost píše na žádanky „zbit romskými spoluobčany“ a malé romské kluky vyhazuje z obchodů.

Minulý týden jsme si s manželem dopřáli filmový víkend. Kromě Venkovského učitele, filmu, který velmi citlivě vypráví o odlišnosti a hodnotě člověka, jsme shlédli ještě film Musíme si pomáhat. Oba jsou si v tomto směru podobné – v každém z nich je hlavní postavou člověk ne vlastní vinou vyděděný ze společnosti. Stejný film žijí tisíce romských dětí.

Máme doma pět a půl dětí. Ta půlka je 17letý poloromský chlapec žijící v dětském domově, který k nám jezdí v rámci hostitelské péče. Je to citlivý a milý kluk, chytrý, přemýšlivý, jemný, ohleduplný a slušný. Má smysl pro humor (stejně jako naše poloromská dcera), je nevtíravě vtipný. Třeba když nesli s naším kamarádem Richardem do haly 4metrový trám, Richard zvolal: „Zpátky - nemáme kozy!“ Lukáš na to: „Jsme chlapi!“ Nebo když jsem v žertu řekla manželovi, že se rozvedu, a on zareagoval: „Dobře, beru si psa a auto“, Lukáš udělal psí oči podle stejnojmenného pořadu a smutně řekl: „A kdo si vezme mě? Chcete mě?“

Krátce po tom, co vyšla moje knížka Domov je místo, odkud tě nevyhodí, mi přišla kolegyně říct, že mám návštěvu. Protože bylo dopoledne, usoudila jsem, že půjde o nějakého obchodního zástupce, a vzkázala jsem „návštěvě“, že teď nemám čas, ať přijde později nebo počká, dokud nebudu mít vyšetřené pacienty. Prý počká. Když jsem vyšla z vyšetřovny, byla čekárna prázdná – kromě podsadité mladé romky, která si listovala v časopise. Šla jsem za kolegyní s dotazem, kdeže je ta návštěva. „Ona odešla?“ podivila se a zašla do čekárny se mnou. „Neodešla, čeká na Vás!“ Tak jsem pochopila, že ona návštěva je ta žena. Už se taky zvedala a podávala mi ruku: „Nezlobte se, že jsem vás takhle přepadla. Víte, já...četla jsem vaši knížku, a chtěla bych vám poděkovat. Sama jsem vyrostla v pěstounské péči...v té knížce je tolik o mých vlastních pocitech, že jsem vás musela najít a poděkovat.“

Bylo to velmi inspirativní setkání. A věřte mi, přestože je to romka, a přestože vyrostla v pěstounské péči (= dítě z negativního sociálního výběru), není o nic horší než kdokoliv z nás. Má podnikavého ducha, vede solárko a masážní salon, má manžela a dceru, opravují domek. Je plná života...ale stejně jako ti malí kluci musí o své místo na slunci bojovat mnohem naléhavěji než my.

Přáli byste si takový život sami pro sebe?